

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله احكام اسلام ۱۲

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين، والصلوة والسلام على
أشرف الأنبياء، والمرسلين نبينا محمد، وعلى آله
وصحبه أجمعين، واما بعد : السلام عليكم
ورحمة الله وبركاته

وضو برای اقامه نماز شرط است یعنی تا زمانی که
وضو نداشته باشیم نماز خواندن ثوابی ندارد و جای
فرض را پر نمی کند مگر اینکه در شرایطی استثنا که
بحث نمی کنیم.

دلیل مشروعیت و شرط بودن وضو از قرآن : ﴿يَتَأْتِيهَا
الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ
وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى
الْكَعْبَيْنِ ۚ﴾ (المائدة ۶). یعنی (ای کسانی که ایمان
آورده اید هر گاه برای اقامه نماز رفتید پس صورتهایتان
و دستانتان تا آرنج بشوید و سرتان را مسح کنید و نیز
پاهایتان را تا دو کعب بشوید.)

و از احادیث نبوی : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
: « لا تقبل صلاة احدكم اذا احداث حتى يتوضا »
« (متفق علیه) پیامبر فرمودند نماز یکی از شما قبول
نمی شود تا زمانی که وضویش باطل شد، وضو بگیرد

روش وضو گرفتن در قرآن :

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ
وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ ۚ﴾ (المائدة ۶). البته اختلافی که

وجود دارد بین شیعه و اهل سنت در اعراب کلمه "
أَرْجُلَكُمْ " است . اجماع اهل سنت بر این است که بر
روی "ل" کلمه مذکور فتحه قرار دارد ولی شیعه می
گوید کسره.

این دو فتحه و کسره باعث تغییر معنایی و در نتیجه
متفاوت بودن وضو گرفتن بین شیعه و اهل سنت شده
است چنانکه طبق اهل سنت که الان مفصلاً بحث می
کنیم بایستی پاها تا دو کعب کامل شستشو داده شود
ولی طبق شیعه مانند سرها مسح شود کافی است. از
آنجایی که وضو شرط صحت نماز است پس اگر وضو
درست نباشد پس نماز باطل و این نشانه اهمیت
اختلاف است که طبق اهل سنت وضو شیعه درست
نیست پس نماز خواندن پشت سر امام شیعه جایز
نیست.

اهل سنت می گوید که لام أَرْجُلَكُمْ باید فتحه بگیرد
بخاطر اینکه عطف شده است به (فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ
وَأَيْدِيَكُمْ) پس اگر فتحه بگیرد لازم می شود که فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ { و أَرْجُلَكُمْ } یعنی باید پاها هم
شسته شوند نه مسح شود .

شیعه می گوید که لام أَرْجُلَكُمْ کسره می گیرد که در
اینصورت لازم می شود وَاَمْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ
که در اینصورت باید مانند سر فقط مسح شود. اجماع
اهل سنت بر اینست که لام ارجلکم فتحه دارد و باید
شسته شود.

حال روش وضو گرفتن پیامبر:

- ۱ - نیت گرفتن (لازم نیست بر زبان جاری شود و در دل آورده شود کافی است)
  - ۲ - ذکر بسم الله
  - ۳ - شستن کف دستان سه مرتبه
  - ۴ - مضمضه و استنشاق
  - ۵ - شستن کامل کل صورت و انگشت انداختن میان ریش
  - ۶ - شستن دست راست بعد چپ تا آرنج همراه انگشت انداختن بین انگشتان
  - ۷ - مسح کل سر از جلوی سر تا عقب (در مذهب امام شافعی قسمتی از سر کافی است)
  - ۸ - مسح داخل و بیرون گوش
  - ۹ - شستن پاها تا دو کعب ابتدا راست بعد چپ همراه انگشت انداختن بین انگشتان پا
- موارد { ۱ - ۵ - ۶ - ۷ - ۹ } حتما باید صورت گیرد و بقیه سنت و ثواب دارد.
- (شرح)
- * برای نیت کردن :** پیامبر فرمودند « **انما لاعمال بالنیات** » متفق علیه
- براستی که اعمال فقط با نیت صورت می گیرد.
- محل نیت فلب است و بر زبان آوردن آن کاری ناجایز است هر چند در مذهب شافعی سنت است ولی ارجح آنست که باید در قلب جاری شود چون از پیامبر دیده نشده که بر زبان جاری شود.

*پیامبر هر کاری را با نهم جلاله الله شروع می نمود.

*مضمضه : یعنی آب انداختن در دهان و استنشاق در بینی است و پیامبر می فرمایند : اذا توضا احدکم فلیستنشق ... (مسلم - هرگاه خواستید یکی از شما وضو بگیرد پس استنشاق کند. و در جایی دیگر می فرمایند (**اذا توضات فمضمض**) ابوداود -

برای شستن صورت :

« يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ »

و از سنت نبوی : (**لا تتم الصلاة احدکم حتی یسبغ الوضوء كما امر الله تعالی، فلیغسل وجهه** ...) ابوداود - نماز هیچکدام از شما کامل نمی شود تا زمانی که طبق دستور الله تعالی وضو نگیرید ، پس بشوید صورتش .

*شستن دستها : « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ » یک نکته مهم اینکه موقعی که الله تعالی می فرماید -

وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ - یعنی شامل خود آرنج نیز می شود. و پیامبر دست راستشان را جلو می انداختند.

*مسح سر : « **وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ** » در اینکه آیا باید کل سر مسح شود یا قسمتی بین علما اختلاف است. امام مالک می فرمایند باید کل سر مسح شود. امام ابو حنیفه و شافعی می گویند قسمتی از سر کافی است. امام

احمد می فرمایند که برای مردان کل سر باید مسح شود و برای زنان قسمتی از سر مسح شود.

قول راجح آنست که کل سر مسح شود.

*مسح گوشها : (ان النبی مسح راسه و اذنيه

مره واحده) - ابوداود - پیامبر سر و گوشهایشان را یک بار مسح می کردند.

*شستن پاها : ابن عمر رضی الله عنه گفتند :

سفری که با پیامبر بودیم با روش وضوء ایشان مخالفت کردیم و پاهایمان را مسح کردیم که پیامبر ندا فرمودند « **ویل للعقاب من النار** » نار برای کسانی که پاهایشان را نمی شویند و سه مرتبه این گفته را تکرار کردند. بخاری.

در پایان حدیثی را از عبدالله ابن زید نقل می کنیم : « **اتانا رسول الله صلى الله عليه وسلم فاخرجنا له ماء فی تور من صفر، فتوضاء فغسل وجهه ثلاثا، ویدیه مرتین الی المرافق، ومسح براسه فاقبل به و ادبر، وغسل رجلیه** » متفق علیه - این بود روش وضوء پیامبر و رای اهل سنت و جماعت.

در پایان لازم است که بگویم شرط نماز انجام ارکان وضوء به ترتیب است و اگر کسی موارد واجب فوق را انجام نداد یا درست انجام نداد نمازش باطل و کسانی که پشت سر او نماز بخوانند نمازشان قبول نیست.

وصلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه وسلم